

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
з дисципліни «Міжнародні відносини на пострадянському просторі»**

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)
галузь знань _____ 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)
спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
(шифр і назва)
освітня програма _____ «Міжнародні відносини та регіональні студії»
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ за вибором
(обов'язкова/ за вибором)
факультет _____ міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: канд. іст. наук, доц. Онацький М. Ю.

1. Навчальний контент:

Тема 1.

Розпад СРСР та створення Співдружності Незалежних Держав

Розпад СРСР та його наслідки. Особливості розвитку міжнародних відносин на пострадянському просторі. Особливості соціально-економічної та політичної моделі пострадянських республік. Місце пострадянських країн у сучасних міжнародних відносинах. Створення СНД: причини, структура, інституційно-правові засади, еволюція. Формування альтернативних інтеграційних проектів на пострадянському просторі.

Тема 2.

Євразійський економічний союз: особливості функціонування

Спроби інституційних перетворень в рамках СНД та їх наслідки. Міжнародні інтеграційні проекти на пострадянському просторі. Митний союз: причини створення, сутність проекту, основні учасники. Євразійський економічний союз: спроби лібералізації зовнішньої торгівлі та їх наслідки.

Тема 3.

Шанхайська Організація Співробітництва та її діяльність

Шанхайська Організація Співробітництва: причини створення, мета та завдання організації. Структура та інституційно-правові засади функціонування ШОС. ШОС: проблеми та перспективи розвитку. Шанхайська Організація Співробітництва: механізми прийняття рішень.

Тема 4.

Євроінтеграційні процеси в країнах Балтії та їх наслідки для Прибалтійських республік

Країни Балтії: цивілізаційні засади євроінтеграційного курсу. Євро-інтеграційні процеси в Прибалтійських республіках у пострадянський період. Особливості соціально-економічної модернізації в Литві, Латвії та Естонії та спроби створення єдиного економічного простору в регіоні. Вступ до ЄС і НАТО та їх наслідки для Прибалтійських країн.

Тема 5.

Проблема безпеки та особливості військово-політичної взаємодії на пострадянському просторі

Відносини у сфері безпеки та особливості військово-політичної взаємодії на пострадянському просторі: етапи еволюції. Ядерне роззброєння в країнах пострадянського простору в 1990-х рр.: причини, перебіг, наслідки. Військово-політичне співробітництво в рамках СНД та його специфіка. Проблема існування російських військових баз та об'єктів на території країн пострадянського простору. ОДКБ: причини створення та основні завдання.

Військово-політичні конфлікти на пострадянському просторі

Військово-політичні конфлікти на пострадянському просторі та причини їх виникнення. Заморожені конфлікти. Конфлікт у Нагірному Карабаху: причини, перебіг,

наслідки. Військово-політичні конфлікти в Абхазії та Південній Осетії та спроби їх вирішення. Придністровський конфлікт та проблема етнічних меншин у Молдові. Зони етнічного протистояння в Центральній Азії. Військові, політичні та дипломатичні механізми врегулювання збройних конфліктів та їх ефективність.

Тема 7.

Роль і місце пострадянських країн Східної Європи в сучасних міжнародних відносинах

Трансформація зовнішньополітичного курсу Російської Федерації у пострадянський період. Геополітична роль Росії в Євразії. Україна в системі міжнародних відносин на пострадянському просторі. Геополітичне становище Білорусії та зовнішньополітичний курс республіки в умовах незалежності. Республіка Молдова – зовнішньополітичні та зовнішньоекономічні пріоритети в пострадянський період.

Тема 8.

Центральна Азія – економічна та політична роль регіону в світовій геополітиці

Центральна Азія: економічне значення регіону. Міжнародні інтеграційні проекти та спроба їх реалізації в Центральній Азії. Провідні країни Центральної Азії та основні протиріччя між ними. Проблема кордонів у Центральній Азії та спроба її вирішення. Гідроресурси як дипломатична зброя регіональних еліт.

Основні вектори зовнішньої політики Казахстану в пострадянський період. Геополітична роль та зовнішньополітичний курс Узбекистану в умовах незалежності. Особливості міжнародного співробітництва Таджикистану в 1990-х – на початку 2000-х рр. Киргизстан – зовнішні пріоритети країни в пострадянський період. Туркменістан: зовнішньополітична концепція та економічне співробітництво в період незалежності.

Тема 9.

Закавказзя та його роль у системі міжнародних відносин

Стратегічне та геополітичне значення Закавказзя. Закавказький регіон та формування транзитних маршрутів енергоносіїв до Європи. Особливості зовнішньополітичного курсу Вірменії. Азербайджан: основні вектори зовнішньої політики країни. Трансформація зовнішньополітичного курсу Грузії в пострадянський період. Інтеграційні проекти Грузії.

Тема 10.

Позарегіональні актори на пострадянському просторі

КНР як економічний та геополітичний фактор на пострадянському просторі. Туреччина: регіональний центр впливу в Закавказзі та у Центральній Азії. Ісламська Республіка Іран як позарегіональний актор на пострадянському просторі. США та пострадянські країни. Зміцнення економічних позицій Європейського Союзу в пострадянських країнах.

Рекомендована література

Основна література

1. Бжезинський З. Велика шахівниця. К.: Основи, 2009. 242 с.
2. Бульвінський А.Г. Таджикистан в геополітичній структурі Центральноазійського регіону: історичний аспект // Історичні передумови становлення зовнішньополітичної орієнтації країн пострадянського простору: зб. наук. праць / за заг. ред. канд. іст. наук, доц. А.Г. Бульвінського. К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2020. С. 5 – 22.
3. Голубев С. Очерки политической истории стран «ближнего зарубежья»: республики бывшего СССР в 1989 – 2009 гг. Тверь, Ариадна, 2010. 768 с.
4. Добровольська А.Б. Трансформація суспільно-політичного середовища Молдови як чинник формування її зовнішньополітичного курсу: результати парламентських виборів 2019 р. // Історичні передумови становлення зовнішньополітичної орієнтації країн пострадянського простору: зб. наук. праць / за заг. ред. канд. іст. наук, доц. А.Г. Бульвінського. К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2020. С. 91 – 109.
5. Ігнат'єв П.М. Країнознавство. Країни Азії: Навч. Посібн.10. Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посіб. 2-е вид. Чернівці: Книги. XXI, 2006. – 423 с.
6. Інтеграційні виміри трансформації пострадянського простору: монографія / за ред. канд. іст. наук, доц. А.Г. Бульвінського. К.: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2020. 560 с.
7. Мельничук І.М. Інтеграційні проекти Російської Федерації на пострадянському просторі. Дис...докт. політ. наук. Спеціальність 23.00.04 «Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку». Чернівці, 2015. 519 с.
8. Имомов А. Территориальные и земельно-водные конфликты в Центральной Азии: взгляд из Таджикистана // Центральная Азия и Кавказ. 2013. Т. 16. Вып. 2. С. 124 – 139.
9. Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки: Навч. Посібн. Для вузів / Дорошко М.С., Кривонос Р.А., Крижанівський В.П., Сербіна Н.Ф. К.: Ніка – Центр, 2009. – 310 с.
10. Ляшенко Т.М. Регіональні організації та структури в Центральній Азії: співробітництво чи суперництво? // Історичні передумови становлення зовнішньополітичної орієнтації країн пострадянського простору: зб. наук. праць / за заг. ред. канд. іст. наук, доц. А.Г. Бульвінського. К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2020. С. 117 – 125.
11. Казахстан эпохи Нурсултана Назарбаева / Н.М. Махашев, В.В. Петровский. Алматы, Олке, 2008. 352 с.
12. Ткаченко І.В. Історичні чинники зовнішньополітичної орієнтації Азербайджану // Історичні передумови становлення зовнішньополітичної орієнтації країн пострадянського простору: зб. наук. праць / за заг. ред. канд. іст. наук, доц. А.Г. Бульвінського. К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2020. С. 43 – 53.
13. Фомін С.С. Зовнішня політика Узбекистану // Історичні передумови становлення зовнішньополітичної орієнтації країн пострадянського простору: зб. наук. праць / за

заг. ред. канд. іст. наук, доц. А.Г. Бульвінського. К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2020. С. 53 – 65.

14. Чекаленко Л. Китайський чинник у пострадянських азійських країнах //Зовнішні справи. 2017. 8 грудня. URL: <http://uaforeignaffairs.com/en/expert-opinion/view/article/kitaiskii-chinnik-u-postradjanskikh-aziatskikh-krajina-1/>

Допоміжна література

1. Орлова Т.В. Історія нових незалежних держав. Post soveticum. К.: Знання, 2010. 488 с.
2. Орлова Т.В. Культурно-історичні передумови формування зовнішньої політики сучасної Естонії // Історичні передумови становлення зовнішньополітичної орієнтації країн пострадянського простору: зб. наук. праць / за заг. ред. канд. іст. наук, доц. А.Г. Бульвінського. К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2020. С. 32 – 43.
3. Регіоназнавство /Заг. ред. акад. НАН України Л.В Губерського, В.А. Смоля. К.: Київ ун-т., 2014. – 642 с.
4. Федулова Н. Содружество независимых государств – 15 лет спустя // Мировая экономика и международные отношения. 2006. № 12.
5. Цапко О.М. Чинники національного традиціоналізму у зовнішній політиці сучасного Туркменістану// Історичні передумови становлення зовнішньополітичної орієнтації країн пострадянського простору: зб. наук. праць / за заг. ред. канд. іст. наук, доц. А.Г. Бульвінського. К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2020. С. 22 – 32.

Посилання на інформаційні ресурси в інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Онацький М.Ю. Республіка Таджикистан у системі міжрегіонального співробітництва на початку XXI ст. // Бізнес Інформ. 2019. № 5. С. 43 – 49. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-5_0-pages-43_49.pdf
2. Онацький М. Ю. Соціально-економічні перетворення в Естонії в пострадянський період: досвід модернізаційних змін // Бізнес Інформ. 2020. № 12. С. 72–81. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-12_0-pages-72_81.pdf
3. Duarte P. Central Asia: the planet's pivot area. URL: <file:///C:/Users/Downloads/Dialnet-CentralAsia-4844079.pdf>
4. Current Challenges to Central Asia and Afghanistan: Towards a Better World. URL: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/kasachstan/13545.pdf>
5. Svante E. Cornell S. Frederick Starr. Modernization and Regional Cooperation in Central Asia: A New Spring? Silk road paper. 2018. 68 p. URL: <http://silkroadstudies.org/resources/1811CA-Regional.pdf>
6. Engaging Central Asia the European Union's new strategy in the heart OF Eurasia / Edited by N. J. Melvin. 196 p. URL: http://aei.pitt.edu/32610/1/49._Engaging_Central_Asia.pdf
7. Menon R. Central Asia's foreign policy and security challenges: Implications for the United States // Analysis. Vol. 6, No. 4. 15 p. URL: <https://www.files.ethz.ch/isn/144608/vol6no4.pdf>

2. Практичні (семінарські) заняття, самостійна робота

Назва теми
<i>Тема 1.</i> Розпад СРСР та створення Співдружності Незалежних Держав
<i>Тема 2, 3.</i> Євразійський економічний союз: особливості функціонування. Шанхайська Організація Співробітництва.
<i>Тема 4, 5.</i> Євроінтеграційні процеси в країнах Балтії та їх наслідки для Прибалтійських республік. Проблема безпеки та особливості військово-політичної взаємодії на пострадянському просторі
<i>Тема 6.</i> Військово-політичні конфлікти на пострадянському просторі
<i>Тема 7.</i> Роль і місце пострадянських країн Східної Європи в сучасних міжнародних відносинах
<i>Тема 8.</i> Центральна Азія – економічна та політична роль регіону в світовій геополітиці
<i>Тема 9.</i> Закавказзя та його роль у системі міжнародних відносин
<i>Тема 10.</i> Позарегіональні актори на пострадянському просторі

Завдання для самостійної роботи

Види, зміст самостійної роботи
Підготовка до усного опитування з теми «Розпад СРСР та формування Співдружності Незалежних Держав» з наступних питань: Розпад СРСР та його наслідки. Місце пострадянських країн у сучасних міжнародних відносинах. Створення СНД: причини, структура, інституційно-правові засади, еволюція.
Підготовка до усного опитування з тем «Євразійський економічний союз: особливості функціонування» та «Шанхайська Організація Співробітництва» з наступних питань: Міжнародні інтеграційні проекти на пострадянському просторі. Євразійський економічний союз: спроби лібералізації зовнішньої торгівлі та їх наслідки. Митний союз: причини створення, сутність проекту, основні учасники. Шанхайська Організація Співробітництва: причини, мета, завдання. Структура та інституційно-правові засади функціонування ШОС. ШОС: проблеми та перспективи розвитку. Шанхайська Організація Співробітництва: механізми прийняття рішень
Підготовка до усного опитування з теми «Євроінтеграційні процеси в країнах Балтії та їх наслідки для Прибалтійських республік. Проблема безпеки та особливості військово-політичної взаємодії на пострадянському просторі» з наступних питань: Євроінтеграційні процеси в Прибалтійських республіках у пострадянський період. Спроби створення єдиного економічного простору в регіоні. Відносини у сфері безпеки та особливості військово-політичної взаємодії на пострадянському просторі: етапи еволюції. Військово-політичне співробітництво в рамках СНД. Проблема існування російських військових баз та об'єктів на території країн пострадянського простору. ОДКБ: причини створення та основні завдання

Підготовка до усного опитування з теми «Військово-політичні конфлікти на пострадянському просторі» з наступних питань: Конфлікт у Нагірному Карабаху: причини, перебіг, наслідки. Військово-політичні конфлікти в Абхазії та Південній Осетії та спроби їх вирішення. Придністровський конфлікт та проблема етнічних меншин у Молдові. Зони етнічного протистояння в Центральній Азії. Військові, політичні та дипломатичні механізми врегулювання збройних конфліктів.
Підготовка до усного опитування з теми «Роль і місце пострадянських країн Східної Європи в сучасних міжнародних відносинах» з наступних питань: Особливості розвитку зовнішньополітичного курсу Російської Федерації у пострадянський період. Геополітична роль Росії в Євразії. Україна в системі міжнародних відносин на пострадянському просторі. Геополітичне становище Білорусії та зовнішньополітичний курс республіки в умовах незалежності. Республіка Молдова – зовнішньополітичні та зовнішньоекономічні пріоритети.
Підготовка до усного опитування з теми «Центральна Азія – економічна та політична роль регіону в світовій геополітиці» з наступних питань: Особливості зовнішньополітичного курсу Казахстану в пострадянський період. Геополітична роль Узбекистану в регіоні Центральної Азії. Особливості міжнародного співробітництва Таджикистану в період незалежності. Зовнішньополітичні пріоритети Киргизстану в пострадянський період. Туркменістан в системі міжрегіонального співробітництва в 1990-х – на початку 2000-х рр.
Підготовка до усного опитування з теми «Закавказзя та його роль у системі міжнародних відносин» з наступних питань: Стратегічне та геополітичне значення Закавказзя. Закавказький регіон та формування транзитних маршрутів енергоносіїв до Європи. Особливості зовнішньополітичного курсу Вірменії. Вектори зовнішньої політики Азербайджану. Еволюція зовнішньої політики Грузії в пострадянський період.
Підготовка до усного опитування з теми «Позарегіональні актори на пострадянському просторі» з наступних питань: США та пострадянські країни. КНР як економічний та геополітичний фактор на пострадянському просторі. Туреччина як регіональний центр впливу в Закавказзі та у Центральній Азії. Трансформація політики Європейського Союзу щодо пострадянських країн в 1990-х –2000-х рр.

3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післятестатійного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни

Зразок тестів для поточного та підсумкового контролю

- Державою центральноазійського регіону, яка не входить до складу ШОС є:
 - Казахстан
 - Узбекистан
 - Туркменістан
 - Таджикистан
- Угода про асоціацію між Грузією та Європейським Союзом була підписана в:
 - 2011 р.

2. 2012 р.
3. 2014 р.
4. 2015 р.

3. Через територію Туреччини проходять всі транспортно-енергетичні магістралі крім:
 1. ТАПІ
 2. Баку – Тбілісі – Джейхан
 3. Баку – Тбілісі – Ерзурум
 4. TANAP

Завдання для підсумкового контролю

1. Розпад СРСР та поява нових незалежних держав
2. Співдружність Незалежних Держав: причини створення, структура, еволюція
3. СНД: інституційно-правові аспекти діяльності
4. Формування альтернативних інтеграційних проектів на пострадянському просторі
5. Пострадянські республіки Східної Європи: специфіка формування двосторонніх відносин
6. Енергоресурси як фактор міжнародної політики на пострадянському просторі
7. ГУ(У)АМ як інтеграційний проект на пострадянському просторі та участь в ньому України
8. Проблема прикордонних територій на пострадянському просторі та спроби її вирішення
9. Міграційні процеси та їх вплив на формування міжнародних відносин на пострадянському просторі
10. Місце країн пострадянського простору в сучасних міжнародних відносинах
11. Трансформація зовнішньополітичного курсу Росії в пострадянський період
12. Росія як геополітичний фактор сучасного світу
13. Геополітична роль та значення Білорусії в центральноевропейському регіоні
14. Особливості зовнішньополітичного курсу Республіки Білорусь у пострадянський період
15. Союзна держава Росії та Білорусії як варіант інтеграційного проекту на пострадянському просторі
16. Особливості геополітичного становища Молдови
17. Республіка Молдова – зовнішньополітичні та зовнішньоекономічні пріоритети країни в 1990-х – 2000-х рр.
18. Євроінтеграційні процеси в Молдові та їх особливості
19. Конфлікт у Придністров'ї: причини, перебіг, наслідки
20. Відносини в сфері безпеки та особливості військово-політичної взаємодії на пострадянському просторі: етапи еволюції
21. ОДКБ: причини створення та основні завдання
22. Військово-політичні конфлікти та механізми їх врегулювання
23. Чинники конфліктності та передумови виникнення й ескалації конфліктів на пострадянському просторі
24. Конфлікт у Нагірному Карабаху: причини виникнення, перебіг та наслідки

25. Зони етнічного протистояння в Центральній Азії та вплив етнічних конфліктів на розвиток міжнародних відносин у регіоні
26. Євразійський економічний союз: спроби лібералізації зовнішньоекономічних відносин та їх наслідки
27. Митний союз: причини створення, сутність проекту, основні учасники
28. Проблема правового статусу Каспію та її вплив на розвиток міждержавних відносин у Закавказько-Центральноазійському регіоні
29. Шанхайська Організація Співробітництва: причини створення, мета та завдання організації
30. Структура та інституційно-правові засади функціонування ШОС
31. ШОС: проблеми та перспективи розвитку організації
32. Організація чорноморського економічного співробітництва: причини створення, основні учасники та напрями діяльності
33. Проект «Люблінський трикутник» та участь у ньому України
34. «Ініціатива трьох морів»: особливості багатосторонньої співпраці у форматі Тримор'я
35. Країни Балтії: цивілізаційні засади євроінтеграційного курсу
36. Геополітична роль та стратегічне значення Балтійського регіону
37. Євроінтеграційні процеси в країнах Балтії в пострадянський період
38. Особливості соціально-економічної трансформації в країнах Балтії та спроби створення єдиного економічного простору в регіоні
39. Формування доктринальних засад зовнішньої політики та політики безпеки в країнах Балтії
40. Вступ Литви, Латвії та Естонії до ЄС та НАТО та його наслідки для Балтійських країн
41. Провідні країни Центральної Азії та основні протиріччя між ними
42. Проблема кордонів у Центральній Азії та спроби її вирішення
43. Гідроресурси як дипломатична зброя регіональних еліт у Центральній Азії
44. Пострадянські країни Центральної Азії: трансформаційні процеси в регіоні
45. Міжнародні інтеграційні проекти та спроба їх реалізації в Центральній Азії
46. Узбекистан: геополітична роль країни в Центральній Азії
47. Трансформація зовнішньополітичного курсу Узбекистану в пострадянський період
48. Туркменістан: зовнішньополітична концепція та економічне співробітництво в період незалежності
49. Особливості міжнародного співробітництва Таджикистану в 1990-х – 2000-х рр.
50. Казахстан як геополітичний фактор в центральноазійському регіоні
51. Основні вектори зовнішньої політики Казахстану в 1990-х – 2000-х рр.
52. Проблема СУАР та її вплив на розвиток міжнародних відносин у регіоні
53. Особливості геополітичного положення Киргизстану
54. Киргизстан – зовнішні пріоритети країни в пострадянський період
55. Проблема релігійного екстремізму та її вплив на розвиток міжнародних відносин на пострадянському просторі
56. Закавказький регіон та формування транзитних маршрутів енергоносіїв до Європи
57. Стратегічне значення та геополітична роль Закавказзя в Євразійському регіоні
58. Особливості зовнішньої політики Грузії в 1990-х – на початку 2000-х рр.
59. Конфлікт в Абхазії – причини, перебіг, наслідки

60. Основні вектори зовнішньої політики Грузії за часів президентства М. Саакашвілі
61. Грузія в сучасній системі міжнародних відносин
62. Україна в системі міжнародних відносин на пострадянському просторі
63. Інтеграційні проекти та участь у них Грузії
64. Військово-політичний конфлікт у Південній Осетії: перебіг та наслідки
65. Особливості геополітичного становища Вірменії
66. Зовнішньополітичний курс Вірменії в пострадянський період
67. Геополітична роль та значення Азербайджану в Закавказзі
68. Азербайджан: основні вектори зовнішньої політики країни в 1990-х – 2000-х рр.
69. КНР як економічний та геополітичний фактор на пострадянському просторі
70. Трансформація зовнішньополітичного курсу США щодо пострадянських країн
71. Європейський Союз та його політика на пострадянському просторі
72. Розширення ЄС у 1990-х – на початку 2000-х рр. та східна політика Євросоюзу
73. Туреччина як регіональний центр впливу в Закавказзі та в Центральній Азії
74. Іран як позарегіональний актор на пострадянському просторі
75. Міжнародні відносини та регіональні проблеми в Центральній Азії
76. Екологічні проблеми в країнах пострадянського простору та спроби їх вирішення

4. Завдання семестрових екзаменів

Структура екзаменаційної роботи: 3 теоретичних запитання, які містяться в екзаменаційному білеті. Максимальна кількість балів за відповідь на перше запитання складає 15 балів, на друге запитання – 15 балів, на третє запитання – 10 балів (усього – 40 балів)

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти надається можливість скласти залікову роботу в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародні відносини на пострадянському просторі».

Зразок екзаменаційного білету:

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Семестр: 3

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалавр

Навчальна дисципліна: Міжнародні відносини на пострадянському просторі

Екзаменаційний білет № 5

1. Закавказький регіон та формування транзитних маршрутів енергоносіїв до Європи (15 балів)
2. Геополітична роль та стратегічне значення Балтійського регіону (15 балів)
3. Зони етнічного протистояння в Центральній Азії та вплив етнічних конфліктів на розвиток міжнародних відносин у регіоні (10 балів)

Затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

протокол № 1 від «26» серпня 2021 року

Зав. кафедрою _____ А.Ю. Парфіненко
Онацький

Екзаменатор _____

М.Ю.